

DENNA MALL ÄR UNDER UTVECKLING. ANVÄND DEN GÄRNA, OCH ÅTERKOM MED FEEDBACK. KOMMENTARER OCH FÖRBÄTTRINGSFÖRSLAG KAN SKICKAS TILL: KVALMETOD@SBU.SE

Vägledning till granskningsmall för kvalitativa evidenssynteser (QES)

UPPDATERAD 2023-11-22

SBU har tagit fram en mall som stöd för att granska kvalitativa evidenssynteser (QES). Syftet med mallen är att bedöma om evidenssyntesens fynd kan ha påverkats på grund av brister i upplägget eller genomförandet. Det finns även en kortare version av mallen som till exempel kan användas av dig som har lite större erfarenhet av att bedöma kvalitativa evidenssynteser. Den mallen hittar du på www.sbu.se/metodbok#granskningsmall.

Mallen utgår från viktiga aspekter i ENTREQ kriterierna [1] och publikationen av Flemming och Noyes [2].

Mallen inleds med en sammanfattande bedömning av risken för att fynden har påverkats. Den fylls i sist. Därefter följer sju riskområden (domäner) där risken bedöms med stöd av signalfrågor. Signalfrågorna pekar på aspekter i utförandet som ofta är av central betydelse för i vilken utsträckning eventuella metodologiska brister kan ha påverkat evidenssyntesens fynd.

Detta dokument är en vägledning till mallen. Det innehåller kortfattade beskrivningar av vad signalfrågorna syftar på, som ett stöd för att göra samlade bedömningar.

Kvalitativa evidenssynteser kan se mycket olika ut, vilket delvis kan förklaras med skillnader mellan forskningsområden, studietyper och krav på rapportering. I bedömningen av en kvalitativ evidenssyntes bör fokus ligga på att göra en genomtänkt helhetsbedömning.

Svarsalternativet ”oklart” är inte beskrivet för de signalfrågor där det är svårt att dra en generell gräns mellan alternativen ”oklart” och ”ja” respektive ”nej”, eller där det inte finns ett behov av alternativet ”oklart”. Om varken beskrivningarna av ”ja” eller ”nej” alternativen passar in i det aktuella fallet, är ”oklart” sannolikt det mest lämpliga alternativet. Svaret på respektive signalfråga är en bedömning som granskaren själv gör.

Kommentarer till domäner och signalfrågor

Sammanvägd bedömning av metodologiska brister i den systematiska evidenssyntesen

Sammanställ bedömningarna för de sju domänerna. Bedöm om, och i så fall i vilken utsträckning, du tror att de identifierade metodologiska bristerna kan ha påverkat evidenssyntesens fynd. Notera väsentliga brister och avgörande bedömningar. Observera att bedömningen inte ska gå till så att ett visst antal domäner automatiskt leder till en viss totalbedömning. De enskilda domänerna kan ha olika vikt beroende på evidenssyntes. En tumregel är dock att stora brister i domän 2 (litteratursökning) har stor påverkan på den övergripande tillförlitligheten.

Obetydliga eller mindre brister: Bristerna är obetydliga eller små, och risken för att fynden har påverkats av dem bedöms vara låg.

Måttliga brister: Metodologiska brister har identifierats, och risken för att fynden har påverkats av dem bedöms vara måttlig.

Stora brister: Metodologiska brister har identifierats och risken för att fynden har påverkats av dem bedöms vara hög. Det kan till exempel handla om att centrala beskrivningar av fenomenet riskerar att se helt annorlunda ut, jämfört med om de metodologiska bristerna varit mindre, eller att man misstänker att viktiga variationer har missats. SBU utesluter vanligen studier med stora brister från syntesen.

Bedömning av domän 1 – Syfte och urvalskriterier

Fråga 1a) Var forskningsfrågan/syftet med evidenssyntesen tydligt beskriven?

Ja

Det finns en tydlig beskrivning som (inom rimliga gränser) inte kan feltolkas.

Nej

Beskrivningen kan feltolkas även med hjälp av sakkunskap inom det aktuella forskningsområdet, eller beskrivning saknas helt.

Fråga 1b) Var urvalskriterierna tydligt beskrivna?

Ja

Tydliga urvalskriterier som (inom rimliga gränser) inte kan feltolkas. Lämpligen ställs kriterierna upp med modellen SPICE, eller liknande.

Nej

Urvalskriterier som kan feltolkas även med hjälp av sakkunskap inom det aktuella forskningsområdet, eller att urvalskriterierna är mycket bristfälligt beskrivna.

Fråga 1c) Var urvalskriterierna lämpliga för forskningsfrågan/syftet med evidenssyntesen?

Ja

Urvalskriterierna är i linje med frågan/syftet med evidenssyntesen, vilket framgår av beskrivningen av sammanhanget, populationen, intervention, det som ska utvärderas, och övriga urvalskriterier. Lämpligen har urvalskriterierna ställts upp med SPICE eller liknande modeller.

Nej

Urvalskriterierna är olämpliga för frågan/syftet med evidenssyntesen. Det kan till exempel handla om att kriterierna är för snäva, för omfattande eller ställda på ett sätt som riskerar att kraftigt vinkla fynden av evidenssyntesen på ett sätt som inte är lämpligt i förhållande till syftet.

Fråga 1d) Följde arbetet en förutbestämd forskningsplan?

Ja

Det finns ett förpublicerat protokoll eller forskningsplan att tillgå, där det framgår att man följt fråga/syfte genom hela arbetsprocessen och att avvikelser är dokumenterade, motiverade (exv. i en ”audit trail”) och i linje med det ursprungliga syftet. Protokollet kan exempelvis vara publicerat på <http://www.crd.york.ac.uk/PROSPERO/> eller <http://www.thecochranelibrary.com/>.

Eller att man har goda skäl att anta att man formulerat fråga/syfte i förväg, att man följt fråga/syfte genom hela arbetsprocessen och att avvikelser är dokumenterade, motiverade och i linje med det ursprungliga syftet.

Oklart

Det finns tecken på att det finns någon eller några brister i ovanstående, eller att syftet kan ha införts/justerats i efterhand, eller att det finns otydligheter i forskningsplanen eller att en sådan inte finns tillgänglig.

Nej

Stöd för att flera av ovanstående egenskaper fattas eller att syftet har införts/justerats utan förklaring i efterhand.

Sammanställd bedömning av metodologiska brister, domän 1

Obetydliga eller mindre brister: Ett omsorgsfullt arbete, som kan följas genom arbetsprocessen, med att formulera evidenssyntesens forskningsfråga/syfte, urvalskriterier och avgränsningar som är lämpliga, förutbestämda, motiverade och tillräckligt detaljerade.

Måttliga: Det finns vissa otydligheter eller frågetecken kring hur forskningsfrågan är ställd, hur urvalskriterierna är utformade och beskrivna, eller om de är lämpliga med tanke på forskningsfrågan

Stora brister: Litteratur som är viktig för evidenssyntesens forskningsfråga har troligen missats på grund av att forskningsfrågan var otydligt ställd, urvalskriterier är otydliga, olämpliga eller saknas, eller att avgränsningar som inte är lämpliga för evidenssyntesens forskningsfråga har lagts till i efterhand.

Bedömning av domän 2 – Litteratursökning

Det är en fördel om en informationsspecialist, och/eller en sakkunnig person, kan vara med och göra bedömningen av evidenssyntesens sökstrategi.

Fråga 2a) Var ansatsen i sökningen lämplig med tanke på evidenssyntesens syfte?

Beroende på syftet med evidenssyntesen kan olika sökansatser användas. Några vanliga typer av ansatser är uttömmande, riktad eller iterativ. En strukturerad och uttömmande sökning behövs om evidenssyntesen ska ta hänsyn till all relevant litteratur inom området. Sökstrategin ska då vara fastslagen innan sökningarna har genomförts. Om evidenssyntesens syfte snarare är att göra en övergripande tolkning av fenomenet kan det vara mer ändamålsenligt med en smal och riktad sökning (purposive sampling). Med en iterativ ansats görs sökningen stegvis till dess att man anser att man har nått datamättnad.

Ja

Ansatsen i sökningen är lämplig med tanke på evidenssyntesens syfte och det är sannolikt att ansatsen borgar för att den litteratur som har en avgörande betydelse för att kunna svara på frågeställningen har hittats.

Nej

Ansatsen i sökningen är sannolikt inte lämplig med tanke på evidenssyntesens syfte. Det finns en stor risk att litteratur som har en avgörande betydelse för att kunna svara på frågeställningen har missats.

Fråga 2b) Var sökstrategin utformad så att den litteratur som är relevant för evidenssyntesens fråga fångades?

Det ska finnas en sökdokumentation över sökningarna, eller en beskrivning som är tillräckligt utförlig för att man skall kunna replikera sökningen. Sökstrategin ska innefatta lämpliga termer i lämpliga kombinationer.

Ja

Sökningen har sannolikt fångat relevant litteratur i en utsträckning som är tillräcklig för evidenssyntesens frågeställning.

Oklart

Litteratur som är relevant för evidenssyntesens frågeställning kan ha missats, till exempel pga. att man misstänker att vissa nyckeltermerna saknas, eller att de har kombinerats på ett olämpligt sätt.

Nej

Sökningen har sannolikt missat litteratur som är relevant för evidenssyntesens frågeställning, till exempel på grund av att centrala termer saknas helt. Eller att det saknas information om sökstrategin.

Fråga 2c) Gjordes litteratursökningen i lämpliga databaser och andra typer av källor?

Det krävs sakkunskap från informationsspecialist eller liknande kompetens, och ibland även sakkunniga inom området, för att bedöma om de databaser och källor man har sökt i är de som mest sannolikt innehåller den litteratur som är relevant för frågeställningen.

Ja

Det finns en sökdokumentation över sökningarna som visar att man utfört sökningar i de viktiga databaserna och källorna på området. En uttömmande sökning kräver sökning i minst två databaser.

Nej

Det framgår inte vilka databaser och källor som man har sökt i, eller att det framgår att man inte har sökt i någon av de viktiga databaserna eller källorna på området.

Fråga 2d) Var avgränsningarna i sökstrategin lämpliga?

Avgränsningar i sökstrategin kan till exempel handla om publiceringsdatum, språk eller publiceringsformat. Man kan behöva diskutera med sakkunniga inom området för att veta vad som är lämpliga avgränsningar för sökningen.

Ja

Inga avgränsningar i datum, språk eller publiceringsformat. Eller att avgränsningarna i sökstrategin var väl motiverade och lämpliga.

Nej

Evidenssynthesen har använt avgränsningar utan motivering och det finns skäl att bedöma avgränsningarna som olämpliga.

Fråga 2e) Användes lämpliga, kompletterande sökmetoder till den elektroniska litteratursökningen?

Oftast behövs kompletterande sökmetoder som till exempel kontakt med experter, citeringssökning, handsökning, och genomgång av referenslistor, för att öka sannolikheten för att relevant litteratur fångas.

Ja

Kompletterande sökmetoder användes som var tillräckligt beskrivna, och dessa bedöms vara adekvata komplement till den elektroniska sökningen.

Nej

Kompletterande sökmetoder var nödvändiga, men sådana användes inte.

Sammanställd bedömning av domän 2

Obetydliga eller mindre brister: En lämplig sökansats har använts, och sökstrategin var utformad så att den litteratur som är relevant för att kunna svara på evidenssynthesens fråga sannolikt har fångats.

Måttliga brister: Bristande rapportering gör det svårt att bedöma om det finns brister i sökningens utformning, eller att det framgår av rapportering att sökningen innehåller vissa brister, t.ex. att relevanta söktermer saknas, vilket medför att det är oklart om sökningen har fångat den litteratur som är relevant för att kunna svara på evidenssynthesens fråga.

Stora brister: Det saknas litteratur som är relevant för frågeställningen, till exempel på grund av en felaktig sökansats, eller det finns stora brister i sökningens utformning.

Bedömning av domän 3 – Urval och bedömning av studier

Fråga 3a) Gjordes urvalet av studier av två eller fler personer, oberoende av varandra och med konsensusförfarande?

Ja

Det är en fördel, men inte ett måste, om oberoende screening har utförts på abstraktnivå, där minst två personer oberoende av varandra läste alla titlar och abstrakts och valde ut studier som var potentiellt relevanta. Det räcker att en person väljer en studie för att den ska läsas i fulltext.

På fulltextnivå finns två godtagbara alternativ:

1. Oberoende bedömning följt av konsensus. Minst två personer har läst alla fulltexter var för sig och valt ut de studier som de bedömt vara relevanta för evidenssynthesen. Därefter har fynden jämförts och eventuella skillnader i bedömningarna har åtgärdats.
2. En person har läst alla fulltexter och gallrat bort de som inte varit relevanta. En annan person har verifierat (oblindat) både inkluderade och exkluderade artiklar. Diskrepanser i bedömningarna har hanterats via konsensusförfarand.

Oklart

Beskrivningen av hur urvalet av studier har gjorts är otydlig, eller att enbart delar av materialet har granskats av minst två personer. Detta tillvägagångssätt kan dock vara adekvat om syftet är att enbart göra en övergripande beskrivning av fenomenet.

Nej

Urvalet har enbart gjorts av en person, utan validering av urvalet av annan person.

Fråga 3b) Finns det tillräckligt med uppgifter om urvalet?

Ja

Det finns en lista över inkluderade studier och tillräckligt med uppgifter om studierna, till exempel i form av en tabell med studiekarakteristika. Uppgifterna behöver vara tillräckligt omfattande för att ge en förståelse för hur de inkluderade studierna har utförts, om det gjorda urvalet av studier är rimligt och om evidenssynthesens fynd är överförbara till den specifika kontext som läsaren är intresserad av. Uppgifterna kan till exempel behöva omfatta syfte, teoretiskt förhållningsätt, sammanhang/kontext, hur deltagarna rekryterades, kort information om deltagarna, hur data samlades in och analyserades, samt eventuellt övriga relevanta uppgifter om studierna.

Artiklar som har lästs i fulltext och exkluderats på grund av att de inte är relevanta återfinns i en lista med en tydlig exklusionsorsak för varje artikel.

Nej

Uppgifter om de inkluderade studierna är mycket bristfälliga eller saknas helt, eller att en lista över exkluderade studier saknas.

Fråga 3c) Bedömdes de relevanta studiernas metodologiska brister med lämpliga metoder, t ex validerade checklistor?

Ja

Väsentliga aspekter av metodologiska brister i de ingående studierna har bedömts. Bristerna kan bedömas med hjälp av en tidigare utvecklad mall/checklista, eller att bedömningen är tillräckligt beskriven så att det går att avgöra om något fattas i bedömningen. Identifierade brister i varje inkluderad studie ska sammanställas och presenteras på ett tydligt sätt.

Nej

Metodologiska brister har inte bedömts, eller att det finns god anledning att tro att väsentliga aspekter av bedömningen inte har gjorts.

Fråga 3d) Gjordes bedömningen av två eller fler personer, oberoende av varandra och med konsensusförfarande?

Ja

Oberoende bedömning av studiernas metodologiska brister av minst två personer, följt av konsensusförfarande.

Oklart

En person bedömer metodologiska brister och en annan person som har kännedom om bedömningen kontrollerar denna. Eller att beskrivningen av hur bedömningarna gjordes saknas eller är oklara.

Nej

Endast en person bedömde metodologiska brister utan validering eller kontroll av en annan person.

Sammanställd bedömning av domän 3

Obetydliga eller mindre brister: Relevansen av, och metodologiska brister i, de inkluderade studierna bedömdes systematiskt och med lämpliga krav. Man minimerade risken för felaktig bedömning av studierna genom oberoende arbete som sedan samordnades. Det finns tillräckligt med uppgifter om urvalet i form av uppgifter om de inkluderade studierna samt listor över exkluderade studier och orsaker till att de exkluderats.

Måttliga brister: Visa otydligheter i metodbeskrivningen gör att man inte kan säga med säkerhet att de inkluderade studierna har valts ut och bedömts på ett lämpligt sätt.

Stora brister: En person har gjort bedömningar av relevans- och metodologiska brister, eller att man har god anledning att tro att väsentliga aspekter av bedömningar saknas. Eller att uppgifter om urvalet är mycket bristfälliga eller saknas helt.

Bedömning av domän 4 – Syntes

Fråga 4a) Var den använda syntesmetoden lämplig?

Ja

Syntesmetoden är tillräckligt väl beskriven, antingen direkt i artikeln eller via referens till metodartikel, och man bedömer att den beskrivna syntesmetoden är lämplig med tanke på evidenssyntesens syfte och frågeställningar. Om syntesen innehåller ett tolkande steg behöver detta vara i linje med valt teoretiskt förhållningssätt.

Nej

Metodreferens saknas och den egna beskrivningen av syntesmetoden är mycket bristfällig. Eller att man bedömer att syntesmetoden är olämplig med tanke på evidenssyntesens syfte och frågeställningar.

Fråga 4b) Var arbetet med syntesen lämpligt utförd?

Ja

Processen är noggrant beskriven och man ska från den kunna bedöma om relevanta fynd från primärstudierna har tagits med och att de har hanterats vidare i syntesen. Flera personer i forskargruppen behöver ha medverkat i arbetet med syntesen och bidragit med olika kompetenser. Processen ska ha "gått fram och tillbaka" och alternativa beskrivningar/tolkningar bör ha utforskats.

Nej

Till exempel att arbetet utfördes av en person med ingen eller liten medverkan/övervakning av andra.

Fråga 4c) Var evidenssyntesens fynd tydligt grundade i de inkluderade studierna?

Ja

Det går att följa hur evidenssyntesens fynd grundar sig på fynden i primärstudierna, och att alla relevanta fynd från studierna i allt väsentligt är beskrivna i syntesens övergripande teman; det vill säga att koherensen i syntesen är god. För denna bedömning behövs tillgång till meningsbärande enheter, teman på nivå 1, eller att de inkluderade studiernas fynd presenteras mer utförligt i någon form. För tolkande steg behöver man kunna följa hur fynd från studierna har tolkats/genererat ny kunskap utifrån det valda teoretiska förhållningssättet.

Nej

Bedömningen är att evidenssyntesens fynd inte är tydligt grundade i de inkluderade studierna. Antingen utifrån information som finns i evidenssyntesen, eller utifrån att man själv har tagit del av fynden i de inkluderade studierna. Det kan till exempel handla om att viktiga variationer har utelämnats i temabeskrivningarna, att vissa fynd inte är underbyggda av data från de inkluderade studierna, eller att tolkningar har gjorts på ett orimligt eller felaktigt sätt utifrån det angivna teoretiska förhållningssättet.

Fråga 4d) Validerades fynden på ett lämpligt sätt?

Med validering avses att någon som inte deltagit i syntesen går igenom den och verifierar fynden. Det finns flera metoder för att validera syntesen. Några exempel är att engagera en utomstående sakkunnig eller en expertpanel av till exempel brukare.

Ja

En lämplig form av validering användes. Eventuella brister i syntesen som identifierades har hanterats på ett lämpligt sätt.

Nej

Syntesen har inte validerats, eller att man har god anledning att tro att den har gjorts på ett olämpligt sätt.

Sammanställd bedömning av domän 4 – Syntes

Obetydliga eller mindre brister: Den valda syntesmetoden är tydligt beskriven och lämplig med tanke på evidenssyntesens syfte. Alla steg i syntesen kan följas och dessa är genomförda på ett lämpligt sätt. Fynden är tydligt grundade i de inkluderade studierna och en validering av fynden har utförts på ett lämpligt sätt.

Måttliga brister: Det finns brister i beskrivningen av syntesmetoden eller hur syntesen har utförts, eller att man misstänker att det finns en risk för att metoden inte är lämplig, att delar av syntesarbetet inte är lämpligt utfört, eller att man ser en bristande tydlighet i kopplingen till fynden i de inkluderade studierna. Bedömningen är att det finns en måttlig risk för att fynden kan ha påverkats av bristerna.

Stora brister: Beskrivningar av syntesmetoden eller hur syntesen har utförts är mycket rudimentära eller saknas helt. Eller att man bedömer att metoden inte är lämplig, att syntesarbetet inte är lämpligt utfört, eller att man saknar en koppling till fynden i de inkluderade studierna. Bedömningen är att det finns en hög risk för att fynden kan ha påverkats av bristerna.

Bedömning av domän 5 – Författarnas roll

Fråga 5a) Var den samlade kompetensen hos författarna tillräcklig för att hantera alla steg i den systematiska evidenssynthesen?

Ja

Den systematiska evidenssynthesen genomfördes av flera personer med olika kompetenser, såsom expertis inom ämnesområdet, erfarenhet av kvalitativa forskningsmetoder, praktiskt/kliniskt arbete inom området, kunskap om systematisk litteratursökning och metodkunskap om kvalitativ evidenssyntes. Den samlade kompetensen inom gruppen borgade för att man har hanterat alla steg i evidenssynthesen på ett adekvat sätt.

Oklart

Det finns brister i beskrivningen av författarnas kompetens och bakgrund och/eller i beskrivningen om vilka i gruppen som har utfört vilka steg i arbetet.

Nej

Evidenssynthesen genomfördes av ett fåtal personer där nyckelkompetenser tydligt saknas samtidigt som man inte har beskrivit hur man har hanterat den potentiella bristen på kompetens/erfarenhet.

Fråga 5b) Har författarna hanterat sin förförståelse på ett acceptabelt sätt?

Förförståelsen omfattar bland annat ålder, kön, etnicitet, utbildningsnivå och erfarenhet av ämnesområdet. Om det finns en tydlig slagsida i förförståelse bland författarna kan det vara lämpligt att koppla in andra personer med annan förförståelse i delar av arbetet. Författarnas förförståelse kan påverka alla steg i evidenssynthesen, inte minst i arbetet med syntesen.

Ja

Författarna redovisar tydligt sin egen förförståelse och har använt lämpliga metoder för att hantera förförståelsen.

Oklart

Det finns brister i beskrivningen av hur författarna har hanterat sin förförståelse, eller vilka i gruppen som har utfört vilka steg i arbetet.

Nej

Beskrivningar av hur författarna har hanterat sin förförståelse saknas, eller den beskrivna hanteringen bedöms som inadekvat. Det är sannolikt att forskarnas förförståelse har påverkat evidenssyntesens fynd.

Fråga 5c) Var författarna oberoende av finansiella eller andra intressekonflikter som kunde påverka ett eller flera steg i arbetet med evidenssynthesen?

Ofta kan intressekonflikter vara svåra att identifiera, där sakkunskap inom fältet kan behövas för identifiering. Det kan till exempel handla om kontroversiella ämnen där det finns en risk för att forskningen blir en partsinlaga för ett visst ställningstagande i debatten, eller att det finns egenintressen, till exempel utvärdering av metoder som en eller flera av författarna varit med och utvecklat. Det kan även handla om relationer till författare av studier som har hanterats i arbetet med evidenssynthesen.

Ja

Forskarna verkar inte ha några intressekonflikter som har påverkat dem på ett olämpligt sätt under arbetet med evidenssynthesen. Man presenterar hur eventuella relationer till författare av studier som har bedömts i arbetet med evidenssynthesen har hanterats.

Oklart

Det finns, eller det verkar finnas intressekonflikter, men man kan inte med säkerhet bedöma om detta har påverkat evidenssynthesens fynd.

Nej

Forskarna deklarerar intressekonflikter, eller att man på andra sätt får vetskap om intressekonflikter, och man bedömer att detta sannolikt har påverkat evidenssynthesens fynd.

Sammanställd bedömning av domän 5 – Författarnas roll

Obetydliga eller mindre brister: Författarna har tillräcklig kompetens, hanteringen av förförståelse har hanterats på ett rimligt sätt och det förefaller inte finnas några intressekonflikter. Risken för påverkan på fynden är låg.

Måttliga brister: Informationen om författarnas kompetens, hantering av förförståelse och redovisning av intressekonflikter är inte tillräckligt väl beskriven. Bedömningen är att det finns en måttlig risk för att dessa faktorer har påverkat fynden.

Stora brister: Det saknas viktig kompetens bland författarna och en beskrivning av hur detta har hanterats, eller att det saknas beskrivningar av hur författarna har hanterat sin förförståelse, eller att det finns tydliga intressekonflikter. Bedömningen är att det finns en hög risk för att dessa faktorer har påverkat fynden.

Bedömning av domän 6 – Övriga aspekter

Fråga 6a) Finns det andra metodologiska brister som kan ha påverkat evidenssyntesens fynd?

Det kan finnas metodologiska brister i evidenssyntesen som inte identifieras av signalfrågorna i domän 1 – 5. Kvalitativ studiemetodik kan se mycket olika ut och det är svårt att generellt täcka in all potentiell problematik i detta avseende. Fundera över om det kan finnas andra brister i evidenssyntesen. Notera i så fall vilka de är och bedöm risken för att de kan ha påverkat evidenssyntesens fynd.

Sammanvägd bedömning av domän 6 – Övriga aspekter

Obetydliga eller mindre brister: Andra metodologiska brister har inte hittats, eller sådana bedöms inte ha påverkat fynden i någon större utsträckning.

Måttliga brister: Andra metodologiska brister har identifierats, och bedömningen är att det finns en måttlig risk för att dessa faktorer har påverkat fynden.

Stora brister: Andra metodologiska brister har identifierats, och bedömningen är att det finns en hög risk för att dessa faktorer har påverkat fynden.

Bedömning av domän 7 – Bedömning av tillförlitligheten i evidenssyntesens fynd

Fråga 7a) Har tillförlitligheten för evidenssyntesens fynd bedömts på ett lämpligt sätt?

Kan endast besvaras på ett adekvat sätt om evidenssyntesen har bedömt fyndens tillförlitlighet. Lämpligen används ramverket GRADE-CERQual. I detta steg behöver viktiga aspekter som kan påverka fyndens tillförlitlighet bedömas, till exempel inkluderade studiers metodologiska brister, koherens i syntesen, med mera. Observera att även om evidenssyntesen har använt en lämplig metodik kan bedömningen behöva göras om utefter lokala förhållanden.

Ja

Hur bedömningarna har gjorts är väl beskrivet. Till exempel att det framgår om författarna i förväg har beslutat om hur avdrag ska göras. Brister i tillförlitlighet beskrivs på ett tydligt sätt i anslutning till respektive fynd och gjorda bedömningar förefaller vara rimliga.

Oklart

Beskrivningen om hur bedömningarna har gjorts är otydliga, eller att det enbart finns en övergripande diskussion kring i vilken utsträckning evidenssyntesens fynd är en rimlig representation av fenomenet i fråga.

Nej

Bedömningarna har gjorts på ett olämpligt sätt, till exempel så har viktiga aspekter av tillförlitligheten inte bedömts. Eller att bedömningarna förefaller

vara orimliga, vilket till exempel kan handla om fynd som har bedömts ha hög tillförlitlighet, men som underbyggs av tunna data från enstaka studier med uttalade metodologiska brister.

Sammanvägd bedömning av domän 7 – Bedömning av tillförlitligheten i evidenssyntesens fynd

Obetydliga eller mindre brister: Tillförlighetsbedömningar har inte gjorts, alternativt att sådana har gjorts på ett strukturerat, transparent och rimligt sätt.

Måttliga brister: Beskrivningar av hur tillförlighetsbedömningarna har gjorts är otydliga, vilket gör att det är svårt att bedöma om bedömningarna har gjorts på ett lämpligt sätt.

Stora brister: Tillförlighetsbedömningar har gjorts på ett olämpligt sätt, eller framstår som orimliga.

Referenser

3. Tong A, Flemming K, McInnes E, Oliver S, Craig J. Enhancing transparency in reporting the synthesis of qualitative research: ENTREQ. BMC Med Res Methodol 2012;12:181.
4. Flemming, K. and J. Noyes, Qualitative Evidence Synthesis: Where Are We at? International Journal of Qualitative Methods, 2021;20:1-13.